

(Van één onzer redacteuren)

In het gemeentehuis van Oude Pekela wordt vanmiddag officieel het boekje aangeboden, dat ere-burger G.J. Brunink schreef over en ter gelegenheid van de mogelijke restauratie van de Sint Willibrorduskerk in Oude Pekela. Het boek (61 pagina's, veel foto's) wordt in zo breed mogelijke kring verspreid om mede hierdoor aan de geldmiddelen te komen die nodig zijn voor de opknapping van de kerk. De kosten daarvan bedragen meer dan f. 2.7 miljoen, een smak geld waar - zeker in deze tijd - moeilijk aan te komen is. Toch vindt de restauratiecommissie dat het immense werk doorgang moet vinden. En bovendien: problemen rondom de markante Willibrordus zijn er al vaker geweest, zoals uit het stuk geschiedschrijving van Brunink blijkt.

De katholieke kerk in Oude Pekela ontstond in 1783. Op 5 november van dat jaar werd er de eerste dienst geleid voor zo'n drie- tot vierduizend personen. Al veel eerder (omstreeks 1735) was de behoefte in het gebied ontstaan aan een eigen kerk. Ene „aartspriester” Aegidius le Groz probeerde in het Oostgroningse voet aan de grond te krijgen, maar andersdenkenden legden hem nogal een aantal hindernissen in de weg. Zo meldt Brunink: „Tijdens een bijeenkomst overvallen enige honderden boeren en hun knechten hem en zijn gehoor, waarbij rake klappen vallen.

Ere-burger Brunink schreef boek over St. Willibrordus. 24 april 1981

„Historie en Restauratie” in woord en beeld

Brunink, G.J.
Historie en restauratie in woord en beeld van de Sint Willibrordus

De aartspriesters ontsnapt ternauwernood”.

Er mocht in die beginfase geen kerk worden gebouwd, wel een schuur, waarin later een kamer werd afgezonderd waarin de priester kon overnachten. „Hiervan krijgen de gereformeerden lucht en zij trekken de juiste conclusie dat de roomsen vaste voet pogen te verkrijgen. Zij stoken het volk op en halen het door giften en beloften er toe over de schuur en de kamer te verwoesten”. In 1771 werd de schuur verwoest „met zulk een heltsche razernij, dat de ene steen niet op de andere bleef”. - Tenslotte kwam er dan tóch een kerk, die evenwel volgens de burgerlijke overheid, niet op een kerk of tempel mocht lijken. Dit kerkje bleef tot 1908 bestaan en werd toen afgebroken. Van de stenen uit de afbraak konden... 20 woningen worden gebouwd.

Brunink vermeldt over de bouw van de echte Willibrordus, de kerk

zoals Oude Pekela en overig Oost-Groningen hem thans kennen, alles wat hij kon achterhalen. En dat is veel. En bovendien interessant genoeg om 'ns door te lezen. De vooraf financiële problemen die aan de

daadwerkelijke bouw vooraf gingen, worden uitvoerig geschetst. Het sein voor de bouw kwam pas op groen toen de rijke, gewezen scheepsbouwer F.L. Drenth de magische woorden sprak (tot de toen-

Ook vanuit de nieuwbouw is de Willibrordus duidelijk zichtbaar

malige pastoor): „Pastoor, begin maar, ik zal u nooit verlaten”. Gekozen werd voor een ontwerp van de architect P.J.H. Cuyper die ook de Sint Bonifatius in Dokkum ontwierp. De tekeningen voor de pastorie kwamen van de architect Nicolaas Molenaar. - Bij de bouw zat het niet mee, net als bij de aanbesteding, die aanvankelijk veel te hoog uitviel. En toevallig was de winter van 1894-1895 bijzonder streng, waardoor veel tijdverlies optrad. Op 17 december 1895 is hij evenwel klaar.

In de loop der tijden zijn veel reparaties aan de kerk uitgevoerd, maar geen vergde een zo hoog bedrag als de restauratie nú zal kosten. De bouwcommissie, bestaande uit pastoor J. Bootsma en vervolgens J.B. Caspers, E.G. Kaldijk, G.J. Brunink, H. Jager, H.R. Wierth, N.G. Holman en K. de Jonge, houdt zich er vooral mee bezig de som van f. 2.735.442.- boven water te krijgen. De restauratie zal in drie fasen worden uitgevoerd (de

toren, de kerk aan de buitenzijde en tenslotte de kerk aan de binnenzijde met de inrichting), die eveneens drie jaren zullen vergen. In Bruninks boek worden vele argumenten aangedragen voor de restauratie van de Sint Willibrordus, waarbij zijn argumenten uit een oogpunt van de cultuur-historische waarde die de kerk heeft, de bouwkundige en ethische aspecten van het bouwwerk, de kerk als een recreatief en toeristisch aantrekkelijke bezienswaardigheid, uit een educatief oogmerk: het wekken van belangstelling voor geschiedenis dóór de kerk, de werkgelegenheid die de restauratie biedt en het feit dat restaureren goedkoper is dan nieuwbouw. Het boek laat in tal van foto's zien waaróm restauratie een bittere noodzaak is.

Brunink besluit zijn bijdrage aan de vurige wens tot restauratie van de aloude kerk met de vermelding van de restauratie van de toren in 1947, met daarbij een foto van het moment dat de haan weer op de opgeknapte toren werd geplaatst. Hij schrijft: „Hopelijk kunnen we als Bouwcommissie binnen niet al te lange jaren ook zo'n foto laten maken als bekroning dat de St. Willibrordus voor Oude Pekela bewaard is gebleven en geheel is gerestaureerd”.

Bij de aanbidding van het boekwerkje in het gemeentehuis zullen ook vertegenwoordigers van het Bisdom Groningen aanwezig zijn.